

Sygn. akt VIII U 108/15

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 30 marca 2016 r.

Sąd Okręgowy w Gliwicach VIII Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący:	SSO Grażyna Łazowska
Protokolant:	Kamila Niemczyk

po rozpoznaniu w dniu 16 marca 2016 r. w Gliwicach

sprawy M. A.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w C.

o prawo do emerytury

na skutek odwołania M. A.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w C.

z dnia 2 stycznia 2015 r. **nr** (...)

oddala odwołanie.

(-) SSO Grażyna Łazowska

sygn. akt. VIII U 108/15

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 21.11.2014r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Z. odmówił W. A. prawa do emerytury w niższym wieku w oparciu o art. 184 w związku z art. 32 ustawy z dnia 17 grudnia 1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. 2015 poz. 748 z późn. zm.) z uwagi na nieudowodnienie 15 – letniego okresu zatrudnienia w szczególnych warunkach przy pracach wymienionych w wykazie A stanowiącym załącznik do Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze. Organ rentowy do stażu szczególnego zaliczył okres pracy w (...) od 1.07.1969r. do 25.04.1970r. w wymiarze 9 miesięcy, 25 dni.

Decyzją z dnia 2.01.2015r. organ rentowy ponownie odmówił prawa do emerytury z tych samych przyczyn, jednakże do stażu pracy w warunkach szczególnych zaliczył również okres pracy W. A. w IZO-ERG od 7.09.1970r. do 5.08.1972r. w wymiarze 1 roku 10 miesięcy i 29 dni.

W odwołaniach od powyższych decyzji ubezpieczony domagał się ich zmiany poprzez przyznanie prawa do wcześniejszej emerytury podnosząc, że posiada 15-letni staż pracy w warunkach szczególnych. Odwołujący powołał się

na ustalenia tut. Sądu w sprawie VIII U 1512/13 oraz złożone po wydaniu wyroku w tej sprawie dodatkowe świadectwa wykonywania pracy w warunkach szczególnych.

Organ rentowy wniósł o oddalenie odwołań, podtrzymując stanowisko zawarte w zaskarżonej decyzji.

W toku postępowania W. A. zmarł, a do postępowania przystąpiła jego żona M. A..

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

W. A. ukończył 60 rok życia w dniu (...), legitymował się na dzień 1 stycznia 1999r. ponad 25-letnim okresem składkowym i nieskładkowym, nie był członkiem otwartego funduszu emerytalnego.

Od 01.09.1966r. do 25.04.1970r. był zatrudniony w (...) Zakładach (...) w G. na stanowisku ślusarza, w tym w okresie do 30.06.1969r. jako uczeń. W dniu 1.08.1969r. zawarto z W. A. umowę celem odbycia wstępnego stażu pracy. Organ rentowy zaliczył mu do stażu szczególnego okres pracy od 1.07.1969r. do 25.04.1970r. w wymiarze 9 miesięcy i 25 dni.

Od 7.09.1970r. do 5.08.1972r. W. A. był zatrudniony w Zakładach (...) w G. na stanowisku ślusarza. Pracodawca wydał W. A. świadectwo wykonywania pracy w warunkach szczególnych, a organ rentowy z tego tytułu zaliczył do stażu szczególnego 1 rok, 10 miesięcy i 29 dni.

Od 3.07.1974r. do 30.04.1979r. był zatrudniony w (...) Przedsiębiorstwie Budownictwa (...) w (...) SA w G. na stanowisku ślusarza. Do marca 1976r. W. A. pracował w warsztacie w M. i zajmował się składaniem krat V.: czyli cięciem elementów metalowych, ich łączeniem i raz w miesiącu malowaniem krat. Następnie do końca zatrudnienia wykonywał prace przy budowie konstrukcji hal, montażu obudów ścian obiektów i taśmociągów górniczych, wstawianiu okien, montażu płyt betonowych. Wszystkie prace te były wykonywane od poziomu zero.. Budowę hal rozpoczynano od stawiania słupów, które potem były łączone belkami. Ściany zewnętrzne były czasami okładane blachami, czasami płytami betonowymi, natomiast wewnętrzne wełną mineralną.

Świadek B. R., który pracował z W. A. domagał się uznania, że w okresie od 12.11.1974r. do 30.04.1984r., pracował w warunkach szczególnych jako monter konstrukcji stalowych na wysokości. Sąd Okręgowy w Katowicach w sprawie XU1466/12 wyrokiem z dnia 26.02.2013r. oddalił odwołanie świadka od decyzji odmawiającej mu prawa do emerytury w obniżonym wieku. W uzasadnieniu tego orzeczenia wskazano, że okres pracy świadka w (...) nie stanowi pracy w warunkach szczególnych. Apelacja świadka od tego wyroku została oddalona wyrokiem Sądu Apelacyjnego w Katowicach w dniu 10.03.2014r.

Od 1.08.1983r. do 21.10.1993r. W. A. był zatrudniony w (...) sp. z o.o. w G. na stanowisku wsadowego materiałów ogniotrwałych. Zakład był zaliczony do I kategorii zatrudnienia. W. A. wykonywał pracę na wydziale pieców, a polegała ona na przygotowywaniu surowca, układaniu go na wózkach, którymi był przewożony do pieców tunelowych celem wypalenia. W. A. zajmował się również ręcznym układaniem materiałów w piecach komorowych, co mieściło się w zakresie obowiązków wsadowego. Zdarzało się, że powierzano mu funkcję p.o. mistrza, ale wtedy nadzorował pracowników i wykonywał pracę wsadowego. W tym zakładzie z W. A. współpracowali P. M. i W. M.. Pracodawca wystawił P. M. świadectwo wykonywania pracy w warunkach szczególnych na stanowiskach : wsadowy materiałów ogniotrwałych [wyk. A, dz. V, poz. 11], mistrz produkcji [wyk. A, dz. XIV, poz. 24], W. M. na stanowisku mistrza produkcji pieców i wypalacza wyrobów ogniotrwałych.

Prawomocnym wyrokiem tut. Sądu z dnia 25.06.2014r. w sprawie VIII U 1512/13 oddalono odwołanie W. A. od decyzji organu rentowego z dnia 7.05.2013r., odmawiającej mu prawa do emerytury z tytułu pracy w warunkach szczególnych. W postępowaniu tym W. A. wniósł o uznanie, że pracował w takich warunkach w (...) od 3.07.1974r. do 30.04.1979r. oraz w (...) Zakładach (...) od 1.08.1983r. do 21.10.1993r. Na podstawie wówczas złożonej dokumentacji organ rentowy ustalił, że W. A. nie wykazał żadnego okresu pracy w warunkach szczególnych.

(dowód: akta rentowe, osobowe W. A. z okresu zatrudnienia w (...) k. 57, w (...) sp. z o.o. w G., dołączone do akt, zeznania świadków i akta osobowe P. M., W. M., M. D., B. R.; akta spraw VIII U 1512/13, XU (...)).

Sąd zważył, co następuje:

Odwołanie nie zasługuje na uwzględnienie.

Na początku wskazać należy, że zgodnie z art. 136 ustawy z dnia 17 grudnia 1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (tekst jednolity: Dz. U. 2015r., poz. 748 ze zm.) w razie śmierci osoby, która zgłosiła wniosek o świadczenia określone ustawą, świadczenia należne jej do dnia śmierci wypłaca się małżonkowi, dzieciom, z którymi prowadziła wspólne gospodarstwo domowe, a w razie ich braku - małżonkowi i dzieciom, z którymi osoba ta nie prowadziła wspólnego gospodarstwa domowego, a w razie ich braku - innym członkom rodziny uprawnionym do renty rodzinnej lub na których utrzymaniu pozostawała ta osoba. Osoby wymienione w ust. 1 mają prawo do udziału w dalszym prowadzeniu postępowania o świadczenia, nieukończonego wskutek śmierci osoby, która o te świadczenia wystąpiła.

W oparciu o powyższy przepis M. A., wdowa po zmarłym W. A. była uprawniona do występowania w niniejszym postępowaniu o prawo do ewentualnych świadczeń emerytalnych należnych mężowi.

Zgodnie z art. 184 ust. 1 i 2 w zw. z art. 32 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 17 grudnia 1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (tekst jednolity: Dz. U. 2015r., poz. 748 ze zm.) prawo do emerytury ma ubezpieczony urodzony po dniu 31 grudnia 1948 roku, który:

- ukończył 60 lat w przypadku mężczyzny,
- udokumentował do dnia 31.12.1998r. 25 lat okresów składkowych i nieskładkowych, w tym co najmniej 15 lat zatrudnienia przy pracach wymienionych w wykazie A rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7.02.1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. Nr 8 poz.43 ze zm.),
- nie przystąpił do OFE albo złożył wniosek o przekazanie środków zgromadzonych na rachunku w OFE za pośrednictwem ZUS, na dochody budżetu państwa.

Po myśli § 2 ust. 1 i 2 w/w rozporządzenia, okresami pracy uzasadniającymi prawo do świadczeń na zasadach określonych w tym akcie prawnym są okresy, w których praca w szczególnych warunkach jest wykonywana stale i w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującym na danym stanowisku pracy. Okresy pracy, o których mowa w ust. 1, stwierdza zakład pracy, na podstawie posiadanej dokumentacji, w świadectwie wykonywania prac w szczególnych warunkach, wystawionym według wzoru stanowiącego załącznik do przepisów wydanych na podstawie § 1 ust. 2 rozporządzenia, lub w świadectwie pracy.

W niniejszej sprawie jedyną sporną okolicznością było, czy W. A. przepracował, co najmniej 15-lat w warunkach szczególnych.

Organ rentowy uznał, że wnioskodawca legitymował się stażem takiej pracy w łącznym wymiarze 2 lat 8 miesięcy i 6 dni, świadczonej w (...) oraz IZO-ERG.

Jeśli chodzi o okres zatrudnienia w (...) to W. A. od 1.09.1966r. do 30.06.1969r. był uczniem zatrudnionym w oparciu o umowę o naukę zawodu, a zatem słusznie organ rentowy tego okresu nie zaliczył do stażu pracy w warunkach szczególnych. Jako uczeń W. A. nie świadczył pracy stale i w pełnym wymiarze, czego wymagają przytoczone wyżej przepisy. Wbrew stanowisku organu rentowego, brak było podstaw do uznania, że W. A. świadczył pracę w warunkach szczególnych w lipcu 1969r., jako że z akt osobowych wynika, że umowa na wstępny staż pracy została z nim zawarta dopiero od 1.08.1969r. Stąd, w ocenie Sądu do stażu pracy szczególnej W. A. mógł zostać uwzględniony okres od

1.08.1969r. do 25.04.1970r. czyli 8 miesięcy i 25 dni – czyli łącznie z pracą w IZO-ERG staż ten wynosi 2 lata 7 miesięcy i 6 dni.

Wykaz A, dział V pkt. 11, stanowiący załącznik do wyżej przywołanego rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7.02.1983r. wymienia jako pracę wykonywaną w warunkach szczególnych „prace przy produkcji materiałów ogniotrwałych oraz wyrobów ceramicznych”.

W ocenie Sądu, przeprowadzone postępowanie dowodowe wykazało, że W. A. będąc zatrudnionym w (...) sp. z o.o. w G. na stanowisku wsadowego materiałów ogniotrwałych wykonywał pracę, którą można zakwalifikować do pracy wymienionych w przywołanej pozycji wykazu A. Potwierdzają to zeznający P. M. i W. M., którzy pracowali z W. A. na tym samym wydziale pieców. W. A. zajmował się przygotowaniem surowców i ich transportem do pieców, gdzie były wypalane. Finalnym efektem były wyroby ogniotrwałe. Na uwagę zasługuje również, że świadkom tym pracodawca wystawił świadectwa wykonywania pracy w warunkach szczególnych. Zdaniem Sądu, przyczyną dla której W. A. nie otrzymał takiego świadectwa była okoliczność, że zakończył pracę w tym zakładzie w 1993r., podczas gdy świadkowie w latach 2000-2004.

W. A. podnosił, że jako ślusarz - monter konstrukcji stalowych na wysokości pracował w warunkach szczególnych również w okresie zatrudnienia w (...) od 3.07.1974r. do 30.04.1979r. W ocenie Sądu, wyniki przeprowadzonego postępowania dowodowego nie potwierdziły tej okoliczności.

Ustawodawca do pracy w warunkach szczególnych zalicza tylko jeden rodzaj prac ślusarskich – „przy remoncie wewnątrz cystern” - wykaz A dział III poz.82. Bezsprzeczne jest, że W. A. takich prac nie wykonywał. Jak ustalono, W. A. od 3.07.1974r. do marca 1976r. pracował jako ślusarz w warsztacie przy produkcji krat W., a zatem w świetle obowiązujących przepisów prawa nie pracował w warunkach szczególnych.

Jeśli chodzi o pozostały okres zatrudnienia W. A. w (...) to brak było podstaw do uznania, że pracował w tym czasie stale i w pełnym wymiarze czasu pracy jako monter konstrukcji stalowych na wysokości. W wykazie A dział III poz. 5 ustawodawca wymienia „prace przy montażu konstrukcji stalowych na wysokości”. Zdaniem Sądu oznacza to, że nie każda praca „na wysokości” jest pracą w warunkach szczególnych lecz tylko ta związana z „montażem konstrukcji stalowych”. Z zeznań świadków M. D., B. R. wynika, że na poszczególnych budowach pracownicy wykonywali różne prace i nie tylko na wysokości. Były to zarówno typowe prace przy „montażu konstrukcji stalowych na wysokości” wymienione w wykazie A dział III poz.5 ale również inne polegające na wstawianiu okien, okładaniu ścian płytami betonowymi czy wewnętrznymi ścianami wełną mineralną. Tych ostatnich, w ocenie Sądu nie można uznać za prace przy montażu konstrukcji stalowych, nawet jeśli były wykonywane na wysokości. Ustalając, że W. A. w powyższym okresie nie pracował stale i w pełnym wymiarze czasu pracy przy montażu konstrukcji stalowych na wysokości, Sąd miał na uwadze również treść orzeczeń w sprawie B. R. wydanych przez Sąd Okręgowy i Apelacyjny w K.. Świadek ten wykonywał w (...) taką samą pracę jak W. A. i ustalono, że nie była to praca w warunkach szczególnych.

Podkreślenia wymaga, że prawo do emerytury przewidziane w art. 184 ustawy emerytalnej ma charakter wyjątkowy, jest odstępstwem od ogólnej reguły dotyczącej warunków przechodzenia na emeryturę, a zatem właściwe przepisy muszą być wykładane w sposób ścisły. Niedopuszczalna jest wykładnia rozszerzająca, prowadząca w konsekwencji do wypaczenia idei, że emerytura w wieku wcześniejszym jest wynikiem pracy w obciążających dla zdrowia warunkach.

W konsekwencji Sąd uznał, że W. A. udowodnił łączny staż pracy wykonywanej w warunkach szczególnych w wymiarze 12 lat 7 miesięcy i 27 dni, na co składa się praca w (...) – 8 miesięcy, 25 dni; w IZO-ERG - 1 rok, 10 miesięcy i 29 dni oraz w (...) Zakładach (...) lat 2 miesiące i 6 dni. Nie spełnienie przesłanki 15-letniego stażu szczególnego oznacza brak uprawnień W. A. do żądanej emerytury i skutkuje oddaleniem odwołania.

W tym stanie rzeczy, w oparciu o przytoczone przepisy prawa i art. 477¹⁴ § 1 kpc, Sąd orzekł jak w sentencji.

(-) SSO Grażyna Łazowska